

COVID-19 pandemisinin zaman tüneline TÜRKDERM ile yolculuk

“Hayat, sen planlar yaparken başına gelenlerdir.”

John Lennon

Değerli TÜRKDERM okurları,

Dünyayı altüst eden Koronavirüs hastalığı-2019 (COVID-19) virüsü ile tanışmamızın üzerinden 2 yıl geçti. Henüz COVID-19’suz günlere kavuşmamıza da vakit var gibi görünüyor. Hayatımızın neredeyse her yönünü etkilemeye aday olan bu pandemi süreci sırasında TÜRKDERM dergimizde neler olup bittiğini kısaca aktarmak isterim. Paylaşacaklarımın bir süredir hep olumsuz, çalışma ve yaşam şevkimizi kırıcı haberler almaya alışmış okurlarımızın hem mesleki motivasyonlarını hem de günlük neşelerini artırabileceği umudunu taşıyorum.

Ülkemiz dermatoloji yayıncılığının amiral gemisi sayılan TÜRKDERM’in editörlüğünü büyük bir gururla üstlendiğim 2016 yılı başından Çin’in Wuhan kentinden atipik pnömoni olgularının bildirildiği Aralık 2019’a kadar geçen sürede hem titiz hem tempolu iki meslektaşımın, yardımcı editörler Prof. Dr. Tülin Mansur ve Prof. Dr. Meltem Uslu’nun desteği ile beraber iki dilde birden, hem Türkçe hem İngilizce yayınlanma projesini hayata geçirdik. Aynı zaman diliminde çok sayıda ülkeden saygın meslektaşlarımızın dergimize verdiği değer ve gösterdiği güvenin bir yansıması olarak gerçek anlamda uluslararası bir editörler kurulunu da oluşturabildik. Dünya dermatolojisinin bir parçası olabileceğimize çabalarımız arasında ülkemiz dışından konusunda özel bilgi ve beceri birikimine sahip meslektaşlarımızın bizim için hazırladıkları makalelere kucak açmak da vardı.

TÜRKDERM’de bu dönemde gerçekleşen bir başka açılımımız da kozmetik ve dermatolojik cerrahi uzmanlık alanımız içerisinde daha iyi sahiplenebilmek adına çok faydalı olacağına inandığımız “Kozmetik sorulara dermatolog yanıtları” ve “Girişimsel dermatolojide püf noktaları” başlıklı iki özellikli köşeye 2017’de sayfalarımızda yer vermeye başlamak oldu. Mutad makale değerlendirmelerini hızlıca tamamlamaya çalışırken titizlikten ve bilimsel doğrulardan ödün vermedik.

Günlük pratiğimizde yardımcımız olan tanı ve tedavi kılavuzları aynı zamanda sağlık hizmeti ile ilişkili olan bakanlıklar ve diğer bazı kamu kurumları, hastaneler, ilaç endüstrisi, sigorta şirketleri gibi çeşitli yapıların koydukları kuralları, aldıkları kararları da etkileyebiliyor. Ulusal Ürtiker ve Psoriasis Kılavuzları’nı 2016’da, Atopik Dermatit Kılavuzu’nu 2018’de yayınladık.

İşte TÜRKDERM ekibi olarak tam da görevlerimize ısınmış ve belli bir ivme kazanmış olduğumuz sırada 2020’nin Ocak ayında önce yeni bir koronavirüs türünün izole edildiği, Çin’de şiddetli akut solunum yolu sendromu-koronavirüs-2’ye (SARS-COV-2) bağlı ilk ölümlerin gerçekleştiği ve izleyen günler içerisinde başka ülkelerde de aynı virüs ile enfekte hastalar saptandığı haberlerini duyar olduk. Şubat 2020’de hastalığın adı konmuştu artık: COVID-19. Her gün hangi ülkede ne kadar yeni hasta ve ne kadar ölüm olduğunu ürpererek takip eder olduk. Nihayet 11 Mart 2020’de doğum günümde kutlama yapmak bir tarafa iki güçlü darbe ile sarsıldım. Dünya Sağlık Örgütü COVID-19’un artık bir pandemi’ olduğunu ilan etti. Aynı gün virüsün sınırlarımızdan içeri girdiğinin ispatı olarak ülkemizde ilk COVID-19 hastası tanı aldı. İzleyen aylar tüm dünya için bir kabus idi. Ocak ayında bin olan hasta sayısı Temmuz 2020’de bir milyonu, yılın son günlerinde de 80 milyonu geçmişti ve kaybedilen hasta sayısı da 2 milyona ulaşmıştı².

Sağlık hizmetinde bu yoğun talebi karşılamakla ilgili yaşanan zorluklar, tüm dünya ekonomisindeki ani şiddetli ve uzun süreli sarsıntı, eğitimde ve sosyal hayatta yaşanan ciddi aksama hatta duraksama ile ilgili herhalde hepimizin anlatacakları çoktur. TÜRKDERM Dergimiz’in 2020 yılına dönecek olursak bu yılın ilk yarısında yardımcı editörlük görevini sonlandırmak isteğini belirten sevgili Prof. Dr. Tülin Mansur’dan üzülerek ayrıldık. Kendisinin hem titiz hem de yapıcı yaklaşımından dergimiz çok fayda gördü. 2020 yılı içerisinde meslektaşlarımızın pek çok konuda şevklerinin kırıldığı, can korkusu başta olmak üzere çok çeşitli tedirginlikler, endişeler, ikilemler yaşadıkları malumumuz. Ancak şaşırtıcı bir şekilde dergimize gösterilen ilgide bir azalma değil, tam tersine önceki yıllara kıyasla yollanan makale sayısında iki katına varan dramatik bir artış oldu. Belki de dermatoloji pratiği yapamamak meslektaşlarımızı yayıncılık kulvarına yönlendirmişti! Nitekim 2021’de de TÜRKDERM’e gönderilen metin sayısı önceki yıla kıyasla daha da artmıştır.

Pandeminin yarattığı bezginliği daha da fazla hissettiren bu artan iş yükü karşısında Ağustos 2020’de yardımcı editör olarak Prof. Dr. Fatih Göktay ve Doç. Dr. Özlem Özbağcıvan’ın katılımlarının yarattığı morali tam da o sıralarda ilk klinik çalışmalardan alınan ümit verici sonuçları paylaşılan COVID-19 aşılının dünyada yarattığı etkiye benzetmek hiç de abartı olmaz! Her iki hocamızın da görev üstlenir üstlenmez sergiledikleri dinamizm halen devamda ve TÜRKDERM’in pandemi ile mücadele günlerinde yaşanan editöryel yorgunluk sendromuna karşı sağladığı en önemli bir “bağışıklık” kaynağı. Tıpkı COVID-19 aşılının pandemiyi seyrine olan katkıları gibi. Dünya Sağlık Örgütü yetkililerince COVID-19’a karşı aşının en erken 1,5 yılda geliştirilebileceği öngörülmüştü. Oysa 2020 yazında Çin ve Rusya’da geliştirilen ilk aşılari kısıtlı kullanımları olduğu için bir kenara bırakırsak Avrupa ve Amerika’da klinik çalışmaları hızla tamamlanan iki aşının yaygın kullanım için onaylanması pandemi ilanını izleyen 11. ay içerisinde oldu. Gün farkıyla ipi ilk göğüsleyen Pfizer BioNTech aşısı olurken, İngiltere 20 Kasım 2020’de bu aşuya onay veren ilk ülke idi. Aralık 2020’de Moderna, Ocak 2021’de

Oxford-AstraZeneca aşıları uygulanmaya başlandılar. Ülkemizde ilk aşılama yine bu aylarda Çin firması Sinovac'ın CoronaVac aşısı ile gerçekleşmeye başladı.

2021 yılını aşilar, sokağa çıkma ve seyahat yasakları, uzaktan çalışma, uzaktan eğitim, ekonomik durgunluk, mental yorgunluk ile geçirdik. Bugüne kadar hastalığı geçiren sayısı 270 milyonu kaybedilenler 5 milyonu geçti. Önümüzü tam da göremiyoruz. Ancak benzer pandemilere her yönden daha iyi hazırlanmamız gerekliliği ile karşı karşıya olduğumuz kesin. Öte yandan TÜRKDERM Dergimiz'in 2021 yılı sonundaki robüst durumu bize umut veriyor. 1990'lı yıllardan bugüne 2.000'in üzerinde makale değerlendirildi. Bunlardan 1.500 kadarı yayınlandı. Yüksek makale yayınlama oranımızı değerlendirme sürecinde emeğini esirgemeyen değerli hakemlerimizin katkıları sayesinde metinlerin büyük çoğunluğunda yapılan iyileştirmelere borçluyuz. 2020-2021 yıllarında mutad makalelerimiz yanında kılavuzlarımızı da ihmal etmedik. Akne Tedavi Kılavuzu'muz 2020'de güncellenen Psoriasis Tedavi Kılavuzu'muz ise 2021 yılı sonunda yayınlandı. Özellikle köşelerimize 2020'de bir üçüncüsünü "Tüm dermatologlar için dermoskopi" bölümünü ekledik.

TÜRKDERM'in pandemi yıllarında da düzenli yayınlanabilmiş olmasında yayıncılık ile ilgili bilgi birikimi ve becerilerini kısırganmadan sunan ve güvenilir bir yol arkadaşı olan Galenos Firması'nın da rolü büyüktür. Tabii ki dergimizin uzun ve sağlıklı bir ömür sürmekte olmasında en büyük pay editöryal işleyişi tümüyle özerk bırakırken koşulsuz ve sürekli desteğini her adımda hissettiren Deri ve Zührevi Hastalıklar Derneği ve bu derneğin yönetim kurullarında çalışmış olan meslektaşlarımızdır.

Siz COVID-19 aşınızın pekiştirme dozunu (rapel) oldunuz mu? Biz TÜRKDERM'de olduk. Eylül 2021'de aramıza katılan yeni yardımcı editörümüz Doç. Dr. Andaç Salman bize bir gençlik aşısı gibi geldi! Kendisinin getirdiği taze nefes ile 3. doz COVID-19 aşısını olmuş bireylerin hissettiği güven ve rahatlama duygusunu yaşamaktayız. Doç. Dr. Andaç Salman'a "Hoşgeldiniz" derken bu yıl sonunda kurulumuzdan ayrılacak olan sevgili Prof. Dr. Meltem Uslu'ya zor zamanlarda hiç yüksünmeden üstlendiği bu uzun soluklu görevde sergilediği emek için çok çok teşekkür ederim. Kendisiyle kalıcı olarak vedalaşmıyor "Tekrar TÜRKDERM'de buluşuncaya kadar." diyorum.

Sözlerime son verirken sizinle iki son gelişmeyi de paylaşayım. Bunlardan ilki artık dergimizde olup bitenleri ve yayınlanan makalelerden bir seçkiyi Instagram'da da takip edebilecek olmanızdır. İşte size deribilimde yeniyi keşfetmek için motivasyon. Ve son olarak; "Pandemiden de beteri ne olabilir ki?" diye düşünenlere tüm insanlığın karşısındaki esas en büyük tehdit olan ve gezegenimizdeki tüm hayatı sonlandırabilecek iklim/çevre krizinin koşar adım yaklaştığını hatta artık kapımıza dayandığını hatırlatmak isterim. Bugün her bireyin, grubunun, kuruluşun ve ülkenin çevre bilinciyle hareket etmesi mutlak zorunluluk haline gelmiştir. İşte bu noktada TÜRKDERM'in de 2022 yılından itibaren yalnızca internette yer almasına, kağıda basılı haliyle dağıtılmamasına karar verilmiştir. Deri ve Zührevi Hastalıklar Derneği Yönetim Kurulu üyelerine mesleğimize saygı, insana saygı, doğaya saygı ifadesi olan bu kararlarından ötürü içten teşekkürlerimi sunarım.

Editöryel Kurulumuz adına tüm TÜRKDERM okuyucularına sağlıklı, verimli, huzurlu bir yeni yıl diliyorum. 2022 yılı hepimizin neşeli hayata geri dönüş yılımız olsun.

İyi okumalar!

Prof. Dr. Ekin Şavk

Editör

Aralık 2021

Kaynak

1. Pandemi: Ülkelerarası sınırları aşarak dünya nüfusunun büyük kısmını etkileyen bulaşıcı hastalık.
2. <https://www.worldometers.info/coronavirus/worldwide-graphs/#case-timeline>

